

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖ

APŽVALGA STATYBOS DARBŲ PIRKIMAI

2012 m. liepos 30 d. Nr. VA-P-9-2-10
Vilnius

Apžvalga atlikta, vykdant 2011-08-29 pavedimą Nr. P-90-2

Apžvalgą atliko:
Algimantas Sorakas

Apžvalga pradėta 2011-09-01
Apžvalga baigta 2012-07-30

Su apžvalga galima susipažinti
Valstybės kontrolės interneto puslapyje
adresu www.vkontrolė.lt

TURINYS

Santrauka	3
Apžvalgos rezultatai	4
1. Lietuvos Respublikos teisės aktų, reglamentuojančių statybą, apžvalga	4
1.1. Statinio projektas ir jo rengimo etapai	5
1.2. Statinio projekto vykdymo priežiūra	5
1.3. Statinio statybos techninė priežiūra	6
2. Lietuvos Respublikos teisės aktų, reglamentuojančių viešuosius pirkimus statybų srityje, apžvalga	7
2.1. Viešųjų pirkimų statybų srityje teisinis reglamentavimas	7
2.2. Viešųjų darbų pirkimų metodai	10
2.2.1. Statybos darbų pirkimas pagal užsakovo parengtą statinio projektą	10
2.2.2. Statybos darbų pirkimas kartu su projektavimo paslaugomis	11
3. Viešųjų papildomų darbų pirkimų statybų srityje vertinimas	12
Išvados ir pasiūlymai	17
Priedai	18

SANTRAUKA

Viešieji pirkimai svarbūs socialinei ir ekonominei Lietuvos raidai. Bendra viešųjų pirkimų procedūroms panaudojamų lėšų suma prilygsta dešimtadaliui bendrojo šalies vidaus produkto arba daugiau kaip trečdaliui Lietuvos nacionalinio biudžeto. Viešųjų pirkimų apimtys kasmet auga: 2009 m. – 9,1 mlrd. Lt, 2010 ir 2011 m. – atitinkamai 10,9 ir 12,8 mlrd. Lt.

Viešuosiuose pirkimuose dalyvaujanti perkančioji organizacija pirkimus vykdo pasirenkant pirkimo objektą pagal rūšį, tai gali būti prekės, paslaugos ar darbai.

Remiantis Viešųjų pirkimų tarnybos informacija, beveik pusė visų 2009–2011 m. vykdytų pirkimų, vertinant pirkimo vertę, atlikta perkančiosioms organizacijoms perkant darbus.

Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymas¹ nustato, kad viešasis darbų pirkimas – viešasis pirkimas, kurio dalykas yra atlikti arba kartu suprojektuoti ir atlikti darbus, arba bet kokiomis priemonėmis atlikti darbus, atitinkančius perkančiosios organizacijos nustatytus reikalavimus. Darbas yra tam tikrų statybos darbų kaip visumos rezultatas, kuris gali savarankiškai atlikti ekonominę ar techninę funkciją.

Pagal galiojančius Lietuvos Respublikos teisės aktus² statinio statybos darbai privalo būti vykdomi pagal parengtą statinio projektą, išskyrus nustatytus atvejus, kai statinio projektas yra neprivalomas. Todėl viešieji statybos darbų pirkimai yra vykdomi perkant statybos darbus:

- pagal jau parengtą statinio techninį projektą³, arba
- perkant statybos darbus kartu su projektavimo paslaugomis.

Atsižvelgdami į statybų verslo svarbą šalies ūkiui ir siekdami įvertinti esančią situaciją statybų sektoriuje vykdant viešuosius darbų pirkimus, atlikome statybos darbų viešųjų pirkimų apžvalgą. Daug dėmesio skyrėme Valstybės kontrolės 2008–2011 metais atliktų finansinių (teisėtumo) auditų metu pastebėtai problemai, kuri turi įtakos statybos darbų kainai, – dėl statybos proceso valdymo trūkumų statybos projektų įgyvendinimo metu vykdomi papildomi statybos darbų pirkimai.

Apžvalgos tikslas – apžvelgti viešuosiuose darbų pirkimuose pasitaikančias problemas, turinčias įtakos statybos darbų kainai. Pateikti siūlymus, kurie galėtų viešuosius darbų pirkimus padaryti efektyvesnius ir sumažinti nupirktų statybos darbų pabrangimo riziką.

Atlikdami šią apžvalgą bendravome su Aplinkos ministerija, Viešųjų pirkimų tarnyba, Lietuvos statistikos departamentu, statybos srities specialistais ir įmonėmis. Analizavome ir vertinome Viešųjų pirkimų tarnybos pateiktą informaciją apie 2006–2011 m. vykdytus viešuosius pirkimus, kai buvo perkami statybos darbai ar statybos darbai kartu su projektavimo paslaugomis.

¹ Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymas, 1996-08-13 Nr. I-1491, 2 str. 30 d.

² Lietuvos Respublikos statybos įstatymas, 1996-03-19 Nr. I-1240, 23 str., Statybos techninis reglamentas STR 1.07.01:2010 „Statybą leidžiantys dokumentai“, Statybos techninis reglamentas STR 1.08.02:2002 „Statybos darbai“.

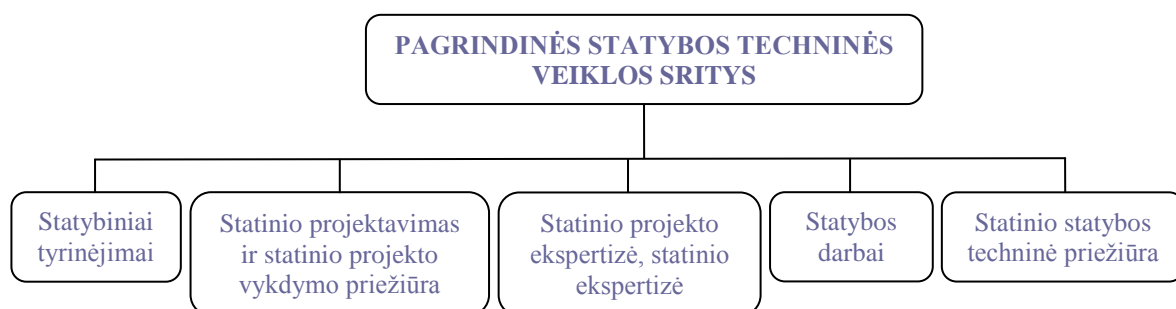
³ Statybos techninis reglamentas STR 1.05.06:2010 „Statinio projektavimas“, 6.4 p.

APŽVALGOS REZULTATAI

1. Lietuvos Respublikos teisės aktų, reglamentuojančių statybą, apžvalga

Pagrindinis norminis teisės aktas, kuriame nustatyti visų statomų, rekonstruojamų ir remontuojamų statinių esminiai reikalavimai, statybos techninio normavimo, statybinių tyrinėjimų, statinių projektavimo, statybos, statybos užbaigimo, statinių naudojimo ir priežiūros, nugriovimo ir visos šios veiklos priežiūros tvarka, statybos dalyvių, viešojo administravimo subjektų, statinių savininkų (ar naudotojų) ir kitų juridinių ir fizinių asmenų veiklos šioje srityje principai ir atsakomybė, yra Lietuvos Respublikos statybos įstatymas⁴. Jis apibrėžia statybos techninės veiklos pagrindines sritis (žr. 1 pav.).

1 pav. Pagrindinės statybos techninės veiklos sritys

Šaltinis – Valstybės kontrolė

Statybos įstatyme įvardytos statytojo (užsakovo) pareigos ir teisės. Pagal šio įstatymo 12 str. statytojas (užsakovas) privalo turėti nustatyta tvarka parengtą ir patvirtintą (kai tai privaloma) statinio projektą, organizuoti statinio projekto ekspertizę (kai ji privaloma arba savo iniciatyva), organizuoti ir atlikti statinio statybos techninę priežiūrą, organizuoti statinio projekto vykdymo priežiūrą (kai ji privaloma arba savo iniciatyva).

Statytojas (užsakovas), privalėdamas kontroliuoti pagrindines statybos techninės veiklos sritis, turi būti kompetentingas asmuo – išmanyti visus su statybomis susietus valdymo procesus.

Jeigu statytojas (užsakovas) neturi reikiamos kompetencijos kontroliuoti pagrindines statybos techninės veiklos sritis, jis, remiantis Statybos įstatymu, turi teisę pasirinkti statinio projektavimo ir statinio statybos valdytojus. Pastebėta, kad perkančiosios organizacijos šia nuostata naudojami retai. Dėl šios priežasties, kaip pastebėta Valstybės kontrolei atliekant finansinius

⁴ Lietuvos Respublikos statybos įstatymas, 1996-03-19 Nr. I-1240, 1 str. 1 d.

(teisėtumo) auditus, netinkamai valdomos pagrindinės statybos techninės veiklos sritys ir atsiranda poreikis papildomai pirkti statybos darbus, taigi brangsta statybos darbai.

1.1. Statinio projektas ir jo rengimo etapai

Pagal statybos techninio reglamento STR 1.08.02:2002 „Statybos darbai“ nuostatas, statinio statybos darbus galima vykdyti tik turint nustatyta tvarka parengtus ir patvirtintus privalomuosius dokumentus⁵. Vadovaujantis šio teisės akto nuostatomis, statinio statybos darbus leidžiama pradėti ir galima vykdyti tik tada, kai statytojas (užsakovas) turi nustatyta tvarka parengtą ir patvirtintą statinio projektą, išskyrus atvejus, kai jis neprivalomas⁶. Statinio projekto rengimo tvarka reglamentuota statybos techniniame reglamente STR 1.05.06:2010 „Statinio projektavimas“⁷.

Reglamente nustatyta, kad statinio statybos, rekonstravimo, kapitalinio remonto projektas gali būti rengiamas vienu arba dviem etapais. Statinio projektas yra rengiamas dviem etapais (parengiant statinio Techninį ir Darbo projektus) Viešųjų pirkimų įstatymo numatytais atvejais, kai statybos rangovas parenkamas pagal jau parengtą Techninį projektą, arba statytojui pageidaujant⁸. Kitais atvejais statinio projektas gali būti rengiamas vienu etapu⁹, t. y. rengiant:

- Techninį darbo projektą – atvejais, nenurodytais pirmiau;
- Supaprastintą projektą;
- Tipinį statinio projektą, Pastato atnaujinimo (modernizavimo) projektą (ir tuo atveju, kai jo įgyvendinimui statybos rangovas parenkamas taikant Viešųjų pirkimų įstatymą rengiamas vienu etapu – Techninis darbo projektas).

1.2. Statinio projekto vykdymo priežiūra

Statybos įstatymas numato, kad statytojas (užsakovas) turi organizuoti statinio projekto vykdymo priežiūrą, kai ji yra privaloma arba savo iniciatyva, o statinio projektuotojas statytojo (užsakovo) pavedimu turi atlikti statinio projekto vykdymo priežiūrą. Statinio projekto vykdymo priežiūros tikslas – kontroliuoti, kad statinys būtų statomas pagal statinio projektą ir kad būtų įgyvendinta projekte sukurta statinio architektūra¹⁰. Statytojas (užsakovas) ir statinio projektuotojas statinio projekto vykdymo priežiūros sutartį sudaro ir pasirašo iki statinio statybos pradžios. Statinio projektuotojo pavedimu, statinio projekto vykdymo priežiūrą statybos metu atlieka statinio projekto rengėjas pagal statytojo (užsakovo) ir statinio projektuotojo pasirašytą statinio projekto vykdymo

⁵ Statybos techninis reglamentas STR 1.08.02:2002 „Statybos darbai“, V ir VI skyrius.

⁶ Statybos techninis reglamentas STR 1.05.06:2010 „Statinio projektavimas“, 3.1 p.

⁷ Ten pat, IV skyrius, II skirsnis.

⁸ Ten pat, 11 p.

⁹ Ten pat, 12 p.

¹⁰ Lietuvos Respublikos statybos įstatymas, 1996-03-19 Nr. I-1240, 2 str. 37 d.

priežiūros sutartį. Projektavimo darbų rangos sutartyje turi būti numatyta statinio projekto rengėjo prievolė atlikti statinio projekto vykdymo priežiūrą, nustatyta jos kaina ar kainos apskaičiavimo taisyklės, atsižvelgiant į statybos terminus, kurių sutarties šalys turi laikytis, sudarydamos statinio projekto vykdymo priežiūros sutartį.

Statinio projekto vykdymo priežiūros vadovo teisės, pareigos ir atsakomybė, vykdamas statinio projekto vykdymo priežiūrą, nustatytos statybos techniniame reglamente STR 1.09.04:2007 „Statinio projekto vykdymo priežiūros tvarkos aprašas“.

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad statinio projekto vykdymo priežiūra yra vykdoma tik statybos darbų atlikimo laikotarpiu, todėl statinio projekto rengėjas nedalyvauja rengiant statybos darbų pirkimo dokumentus, pateikiant kvalifikuotus atsakymus į pirkimo metu pateiktus tiekėjų paklausimus bei vertinant gautus tiekėjų pasiūlymus.

1.3. Statinio statybos techninė priežiūra

Pagal Statybos įstatymą¹¹ statytojas (užsakovas) privalo organizuoti ir atlikti statinio statybos techninę priežiūrą. Tai statytojo (užsakovo) organizuota statinio statybos priežiūra (nuo statinio statybos pradžios iki statinio pripažinimo tinkamu naudoti), kurios tikslas – kontroliuoti, ar statinys statomas pagal statinio projektą, statybos rangos sutarties (kai statyba vykdoma rangos būdu), įstatymų, kitų teisės aktų, normatyvinių statybos techninių dokumentų, normatyvinių statinio saugos ir paskirties dokumentų reikalavimus¹². Ši priežiūra privaloma nepriklausomai nuo finansavimo šaltinių ir statinio nuosavybės formų¹³. Statinio statybos techninio prižiūrėtojo veikla vykdoma pagal jo ir statytojo (užsakovo) sutartį. Ji prasideda sudarius techninės priežiūros sutartį arba paskyrus statinio statybos techninį prižiūrėtoją įsakymu ar kitu tvarkomuoju dokumentu, nustatytu įmonės įstatuose¹⁴.

Statinio statybos techninio prižiūrėtojo pareigos ir teisės, vykdamas statinio statybos techninę priežiūrą, nustatytos statybos techniniame reglamente STR 1.09.05:2002 „Statinio statybos techninė priežiūra“.

Valstybės kontrolės finansinių (teisėtumo) auditų metu pastebėta, kad Techninės priežiūros sutartis dažniausiai pasirašoma arba įmonėje nustatyta tvarka paskiriamas techninis prižiūrėtojas tada, kai jau yra nupirkti statybos darbai. Tokiu būdu techninis prižiūrėtojas nekontroliuoja techninio projekto rengimo proceso (projektavimo užduoties parengimo, projekte numatytų sprendinių tinkamumo ir pan.), nedalyvauja rengiant statybos darbų pirkimo dokumentus, pateikiant kvalifikuotus atsakymus į pirkimo metu pateiktus tiekėjų paklausimus ir vertinant gautus tiekėjų

¹¹ Lietuvos Respublikos statybos įstatymas, 1996-03-19 Nr. I-1240, 12 str. 1 d. 5 p.

¹² Statybos techninis reglamentas STR 1.09.05:2002 „Statinio statybos techninė priežiūra“, 2 p.

¹³ Ten pat, 3 p.

¹⁴ Ten pat, 17 p.

pasiūlymus. Taigi trūkumai, esantys techniniame projekte, būna pastebėti per vėlai, todėl statytojui (užsakovui) atsiranda būtinybė pirkti papildomus darbus.

Atliekant auditus pastebėta, kad statytojas (užsakovas) ne visada turi reikiamos kompetencijos specialistų, kurie galėtų administruoti statybos projektus nuo investicinio projekto parengimo iki objekto pripažinimo tinkamu naudoti. Tokiu būdu statytojas (užsakovas) negali tinkamai kontroliuoti dalies pagrindinių statybos techninės veiklos sričių – statinio projektavimo, statinio projekto ekspertizės, todėl trūkumai, atsiradę techniniame projekte, būna pastebėti per vėlai, t.y. tik statybos laikotarpiu, kai yra atliekama statinio projekto vykdymo ir statinio statybos techninė priežiūra. Statytojas (užsakovas) neturėdamas specialistų taip pat negali kontroliuoti ir statybos darbų pirkimo proceso. Dėl šių priežasčių atsiranda būtinybė pirkti papildomus darbus.

2. Lietuvos Respublikos teisės aktų, reglamentuojančių viešuosius pirkimus statybų srityje, apžvalga

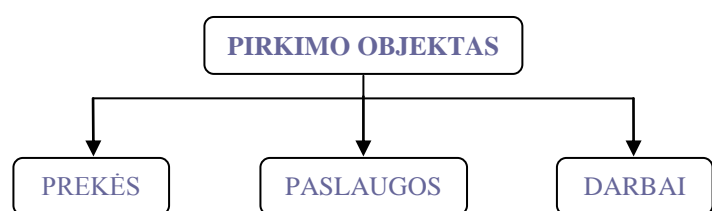
2.1. Viešųjų pirkimų statybų srityje teisinis reglamentavimas

Viešųjų pirkimų sistemą sudaro viešuosius pirkimus reglamentuojančių teisės aktų visuma, taip pat perkančiosios organizacijos, tiekėjai, ginčus nagrinėjančios, kontroliuojančios, metodinę paramą teikiančios ir mokymus vykdančios institucijos.

Viešųjų pirkimų tvarka, šių pirkimų subjektų teisės, pareigos ir atsakomybė, viešųjų pirkimų kontrolės ir ginčų sprendimo tvarka yra nustatyta Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatyme¹⁵.

Viešieji pirkimai vykdomi pagal pirkimo objektų rūšis (žr. 2 pav.).

2 pav. Pirkimo objektų rūšys

Šaltinis – Valstybės kontrolė

Viešųjų pirkimų įstatymo taikymas taip pat reglamentuotas ir normatyviniuose statybos techniniuose dokumentuose. Statybos techniniame reglamente¹⁶ nustatyta: „Jei statybos darbai vykdomi rangos būdu, statytojas (užsakovas) turi teisę pasirinkti rangovus, statinio statybos valdytojus bei tiekėjus:

¹⁵ Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymas, 1996-08-13 Nr. I-1491.

¹⁶ Statybos techninis reglamentas STR 1.08.02:2002 „Statybos darbai“, 12 p.

- Savo nuožiūra ar konkurso tvarka (jei teisės aktai nenumato kitaip);
- Viešųjų pirkimų įstatymo nustatyta tvarka, statybos darbams, kurių yra privalomas viešasis pirkimas.“

Statybos rangos sutarties sudarymas – viena statybos proceso sudedamųjų dalių. Statybos rangos sutarčių subjektai, dalyvaujantys viešųjų pirkimų teisiniuose santykiuose, yra nurodyti Viešųjų pirkimų įstatyme. Šiems subjektams priskiriami:

- perkančioji organizacija (užsakovas);
- tiekėjas (rangovas).

Pirkimo sutarties kaina – svarbus, tačiau nebūtinai vienintelis, kriterijus, pagal kurį vertinamas konkretaus dalyvio pasiūlymo naudingumas ir tinkamumas perkančiajai organizacijai. Viešųjų pirkimų įstatymas¹⁷ numato, kad perkančioji organizacija pasiūlymus gali vertinti pagal šiuos kriterijus:

- **Ekonomiškai naudingiausias pasiūlymas.** Perkančioji organizacija sudaro sutartį su dalyviu, pateikusių perkančiajai organizacijai naudingiausią pasiūlymą, išrinktą pagal jos nustatytus kriterijus, susijusius su pirkimo objektu – paprastai kokybės, kainos, techninių privalumų, estetinių ir funkcinių charakteristikų, aplinkosaugos charakteristikų, eksploatavimo išlaidų, veiksmingumo, garantinio aptarnavimo ir techninės pagalbos, pristatymo datos, pristatymo laiko arba užbaigimo laiko.

- **Mažiausios kainos.** Perkančioji organizacija sudaro sutartį su dalyviu, pateikusių perkančiajai organizacijai pasiūlymą su nurodyta mažiausia kaina.

Pasirinkus ekonomiškai naudingiausio pasiūlymo vertinimo kriterijų, pasiūlymus vertinti sudėtingiau, o perkant statinio projektavimo paslaugas pakankamai sunku nustatyti ir įvertinti kriterijus, pagal kuriuos būtų atrinktas ekonomiškai naudingiausias pasiūlymas. Tačiau šiuo atveju yra didesnė tikimybė, kad bus atrinktas tinkamiausias pasiūlymas konkrečiai situacijai.

Valstybės kontrolės finansinių (teisėtumo) auditų metu pastebėta, kad, renkantis statinio projekto rengimo paslaugų teikėją ir statybos darbų rangovą, dažnai perkančioji organizacija pasiūlymams vertinti pasirenka mažiausios kainos vertinimo kriterijų. Perkančiosios organizacijos ne visada turi specialistų, kurie galėtų tinkamai parengti pirkimo dokumentus ir įvertinti pateiktus pasiūlymus, todėl mažiausia kaina – aiškiausias ir visiems geriausiai suprantamas kriterijus.

Iš pateiktų duomenų (žr. 4 priedą) matyti, kad 2006–2011 m. laikotarpiu vykdant viešuosius pirkimus statybų srityje dominavo pirkimai, kai buvo pasirenkamas mažiausios kainos pasiūlymų vertinimo kriterijus. Ekonominio naudingumo vertinimo kriterijus buvo pasirinktas tik **4 proc.** visų vykdytų viešųjų pirkimų statybų srityje atvejų.

¹⁷ Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymas, 1996-08-13 Nr. I-1491, 39 str. 4 d.

Viešųjų pirkimų įstatymas¹⁸ taip pat numato, kad pirkimo sutartyje turi būti nustatyta kaina arba kainodaros taisyklės, nustatytos pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės arba jos įgaliotos institucijos patvirtintą metodiką. Įstatyme nurodytą metodiką yra parengusi ir patvirtinusi Viešųjų pirkimų tarnyba¹⁹.

Metodikoje nustatyta, kad kainodaros taisyklės yra pirkimo dokumentų sudėtinė dalis ir turi būti pateikiamos tiekėjams kartu su kitais pirkimo dokumentais. Tiekėjai nustatytomis kainodaros taisyklėmis vadovaujasi rengdami pasiūlymus.

Kainodaros taisyklėse gali būti numatyti šie kainos apskaičiavimo būdai:

- Fiksuotos kainos nustatymas;
- Fiksuoto įkainio nustatymas;
- Įkainio bazės nustatymas;
- Dalinis sutarties vykdymo išlaidų padengimas.

Perkančioji organizacija kainą darbų pirkimo sutartyse apskaičiuoja pagal nurodytus kainos apskaičiavimo būdus, atsižvelgdama į jų pasirinkimo aplinkybes. Prireikus, vienoje sutartyje gali būti taikomi keli kainos apskaičiavimo būdai. Be to, kainodaros taisyklėse perkančioji organizacija gali numatyti sutarties kainos ar įkainių koregavimą, atsižvelgiant į kainų lygio kitimą ar mokesčių pasikeitimą.

Perkančiosios organizacijos viešųjų darbų pirkimo sutartyse darbų kainą dažnai nustato fiksuotos kainos ar fiksuoto įkainio apskaičiavimo būdu.

Sutartyse nustatyta fiksuota kaina nekeičiama visą sutarties laikotarpį. Šių darbų kainos sutartyse nustatymo metodą rekomenduojama taikyti, kai perkančioji organizacija iš anksto (iki pirkimo pradžios) gali pirkimo dokumentuose nurodyti pakankamai tikslų darbų kiekį, o tiekėjas pateikdamas pasiūlymą gali numatyti ir įvertinti sutarties vykdymo išlaidas bei prisiimti riziką dėl šių išlaidų dydžio. Toks sutarties tipas yra patogus viešojo sektoriaus subjektams, nes sutarties sąlygose nustatoma maksimali galutinė darbų kaina, kurią užsakovas privalės sumokėti už visus sutartyje numatytus atlikti darbus.

Kai sutartyse nustatoma darbų mato vieneto kaina – fiksuotas darbų įkainis, perkančioji organizacija apmoka už atlikto darbo mato vienetą. Toks būdas yra taikomas, kai perkančioji organizacija iš anksto negali apibrėžti darbų kiekio, o dalyvis gali iš anksto be didesnės rizikos nustatyti įkainius. Vienetinių įkainių sutartyse galutinė darbų kaina gali kisti atsižvelgiant į atliktų darbų kiekį.

¹⁸ Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymas, 1996-08-13 Nr. I-1491, 18 str. 6 d. 3 p.

¹⁹ Viešųjų pirkimų tarnybos direktoriaus 2011-08-01 įsakymas Nr. 1S-105 „Dėl Viešųjų pirkimų tarnybos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės direktoriaus 2003 m. vasario 25 d. įsakymo Nr. 1S-21 „Dėl Viešojo pirkimo-pardavimo sutarčių kainos ir kainodaros taisyklių nustatymo metodikos patvirtinimo“ pakeitimo“.

Pažymėtina, kad, vadovaujantis šia metodika, perkančiajai organizacijai pasirinkus fiksuoto įkainio kainos apskaičiavimo būdą, pirkimo dokumentuose ir sutartyje turi būti nurodomi įsigyjamų darbų preliminarūs kiekiai, nurodant tam tikras ribas ar paklaidą procentine išraiška.

Įkainio bazės nustatymo ir dalinio sutarties vykdymo išlaidų padengimo kainos apskaičiavimo būdo taikymas viešuosiuose darbų pirkimuose nustatomas retai.

Atliekant auditus pastebėta, kad perkančiosios organizacijos ne visada turi statybos srities specialistų, kurie galėtų tinkamai parengti pirkimo dokumentus bei pirkimo procedūrų metu vertinti pateiktus pasiūlymus, todėl pasiūlymams vertinti būna pasirenkamas mažiausios kainos vertinimo kriterijus. Tokiu būdu tiekėjai, siekdami laimėti konkursą, teikia pasiūlymus, kuriuose neįtraukia dalies darbų. Dėl šios priežasties kyla rizika, kad statybų laikotarpiu gali būti vykdomi papildomi darbų pirkimai.

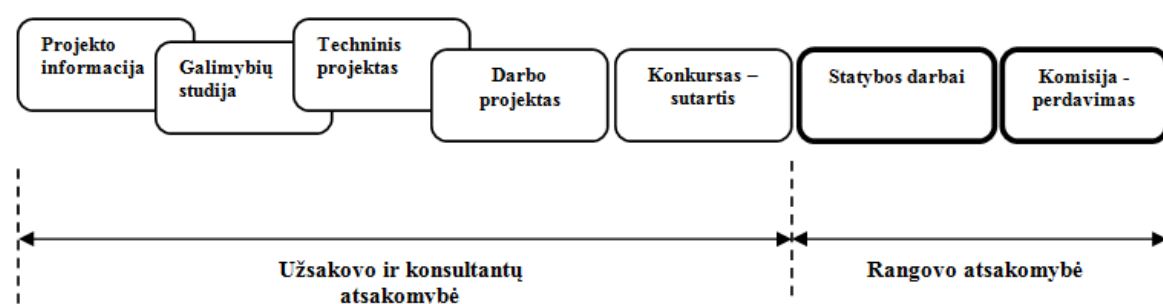
2.2. Viešųjų darbų pirkimų metodai

Pasirinktas statybos darbų pirkimo metodas, perkant statybos darbus pagal jau parengtą statinio techninį projektą arba kartu su projektavimo paslaugomis, gali turėti įtakos statybos projektų įgyvendinimo terminui ir kainai. Toliau pateikiami pirkimų metodų palyginimai.

2.2.1. Statybos darbų pirkimas pagal užsakovo parengtą statinio projektą

Statybos darbų pirkimas pagal parengtą statinio projektą dėl taikomos nuoseklios vykdymo eigos yra pripažįstamas kaip ilgiausiai trunkantis projekto įgyvendinimo metodas. Pasirinkus šį metodą, užsakovas prisiima atsakomybę už projektavimą ir statybos darbų valdymą. Kadangi iki sutarties pasirašymo etapo su rangovu praeina pakankamai ilgas laiko tarpas, daugiau laiko lieka užsakovui ir projektuotojams kruopščiai parengti ir patikrinti projektą prieš statybos darbų pradžią (žr. 3 pav.).

3 pav. Statybos darbų pirkimas pagal užsakovo parengtą statinio projektą

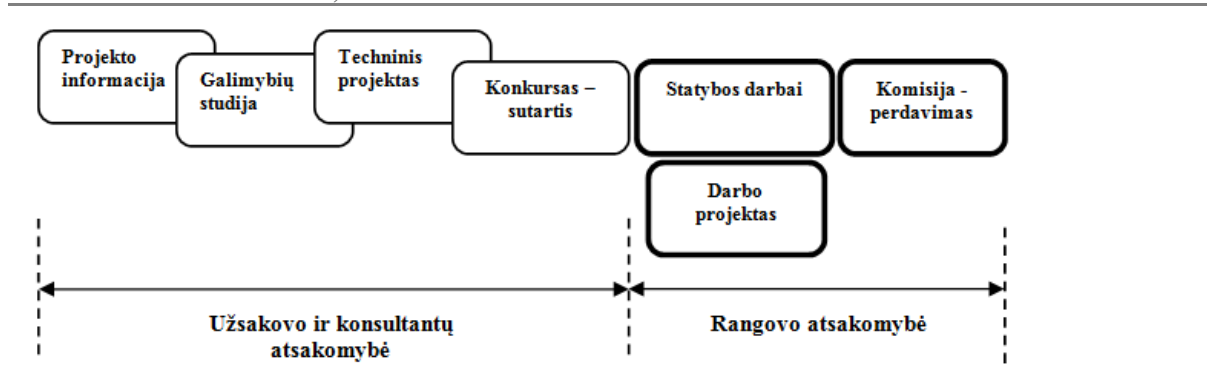
Šaltinis – Valstybės kontrolė

Darbus perkant šiuo metodu, užsakovas gali orientuotis dėl galimos projekto įgyvendinimo kainos jau viename pirmųjų etapų. Statinio projektas su brėžiniais būna jau visiškai parengtas prieš darbų pirkimo konkursą, todėl užsakovas turi galimybę sužinoti apytikslę kainą – statinio statybos

skaičiuojamąją kainą. Tai leidžia eliminuoti bet kokius projektavimo ar atliekamų statybos darbų ir jų kiekių neapibrėžtumus ir dviprasmiškumus, dėl kurių dažnai ir be reikalo pakeliama kaina. Kai naudojami medžiagų kiekių žiniaraščiai, derybos dėl kainos taip pat būna sąžiningesnės ir tai gali padėti sumažinti projekto įgyvendinimo kainą, geriau vykdyti išlaidų kontrolę, o viešajame sektoriuje – tiksliau ir racionaliau paskirstyti lėšas.

Pastebėta, kad praktikoje vykdomi ir tokie statybos darbų pirkimai, kai perkančioji organizacija (užsakovas) Darbo projekto parengimą paveda atlikti tiekėjui (statybos darbų rangovui) (žr. 4 pav.). Perkant statybos darbus kartu su Darbo projekto parengimu, atsiranda rizika, kad dėl tiekėjo (rangovo) priimtų sprendimų Darbo projekto sprendiniai neatitiks Techninio projekto sprendinių bei techninių specifikacijų, kuriais remiantis buvo nupirkti statybos darbai. Taigi statytojui (užsakovui) atsiranda būtinybė keisti Techninį projektą ir pirkti papildomus darbus.

4 pav. Statybos darbų pirkimas pagal užsakovo parengtą statinio projektą (dažniausiai praktikoje taikomas modelis)

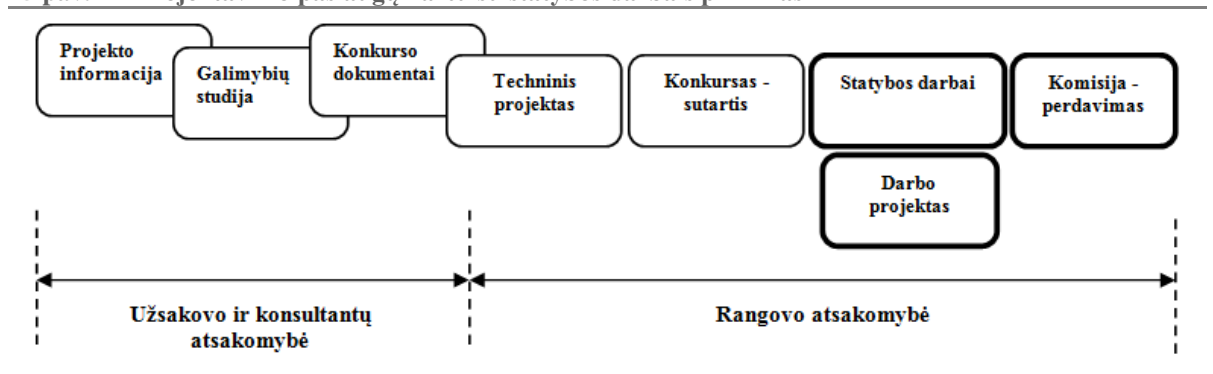

Šaltinis – Valstybės kontrolė

2.2.2. Statybos darbų pirkimas kartu su projektavimo paslaugomis

Statybos darbų kartu su projektavimo paslaugomis pirkimas yra vykdomas atliekant inžinerinius darbus elektros, mechanikos ir infrastruktūros projektams, kai užsakovui nėra svarbūs darbų ar medžiagų elementai, o reikia tikslesnės galutinės kainos ir atlikimo laiko, o rangovas prisiima visą atsakomybę už statybos projektavimą ir statybą (žr. 5 pav.).

5 pav. Projektavimo paslaugų kartu su statybos darbais pirkimas

Šaltinis – Valstybės kontrolė

Statybos darbų kartu su projektavimo paslaugomis pirkimas – tai pirkimo metodas, kai statybos darbai ir projektavimo paslaugos yra perkami kartu. Netaikant atskiro konkurso projektavimo paslaugų pirkimui, sudaromos galimybės statinį pastatyti daug greičiau. Vienas tiekėjas, esantis atsakingas ir už statybos darbus, ir už projektavimo paslaugas, turi galimybę kontroliuoti ne tik statybų trukmę, bet ir projektavimo laiką. Naudojant šį metodą tiekėjas yra parenkamas atsižvelgiant į jo patirtį, žinias ir kompetenciją statybų srityje. Tokiu būdu tiekėjas prisiimdamas atsakomybę už projektavimą, taip pat gali sumažinti projekto įgyvendinimo laikotarpį. Tai pasiekama racionaliai organizuojant projektavimo ir statybų procesą bei veiklą statybvietėje. Dėl riboto tiekėjų, galinčių pateikti pasiūlymus, skaičiaus, o taip pat statinio projekto bei techninių specifikacijų nebuvimo konkurso metu, tiekėjas gali nepagrįstai padidinti pasiūlymo kainą, kuri būna priimta kaip galutinė sutarties suma. Naudojantis šiuo pirkimo metodu, galima labai sumažinti išlaidas dėl mažesnio bendro projekto įgyvendinimo laikotarpio.

Kai su statybos darbais kartu yra perkamas Darbo projekto parengimas, statytojui (užsakovui) tam tikrais atvejais, kai keičiami esminiai statinio sprendiniai, atsiranda būtinybė keisti Techninį projektą, pirkti papildomus darbus, o tai gali padidinti viso projekto įgyvendinimo išlaidas.

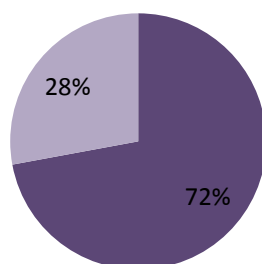
3. Viešųjų papildomų darbų pirkimų statybų srityje vertinimas

Iš pateiktų duomenų (žr. 2 priedą) matyti, kad pagal 2006–2011 m. sudarytas viešųjų pirkimų sutartis statybų srityje (be mažos vertės pirkimų), darbų buvo nupirkta už **25,9 mlrd. Lt**.

Pagal 2006–2011 m. sudarytas viešųjų pirkimų sutartis vertinant perkamų darbų tipą, sudaryta sutarčių statybos darbams (atlikti darbus) už **18,7 mlrd. Lt**, o statybos darbams kartu su projektavimo paslaugomis – už **7,2 mlrd. Lt**, tai sudarė **28 proc.** visų tuo laikotarpiu statybų srityje sudarytų viešųjų pirkimų sutarčių vertės (žr. 6 pav.).

6 pav. Viešųjų pirkimų statybų srityje pasiskirstymas pagal perkamų darbų tipą 2006–2011 m.

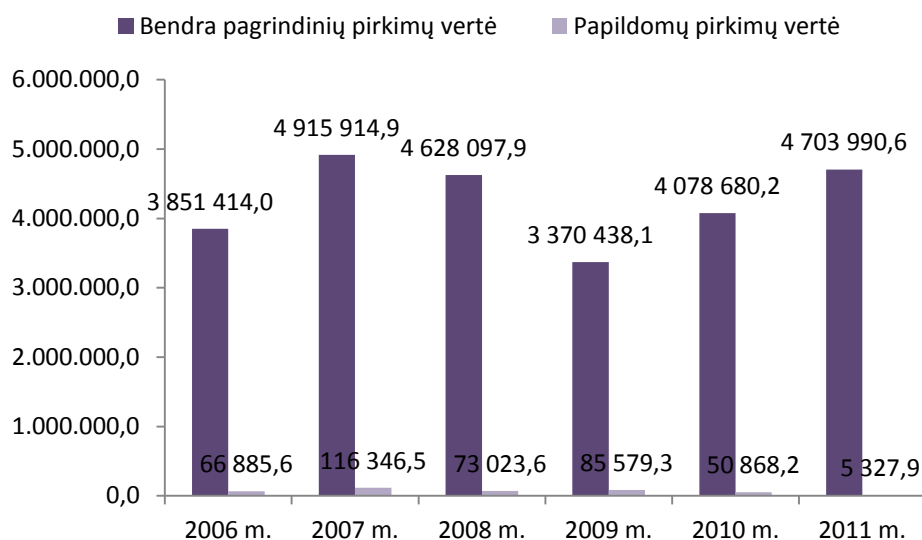
■ Atlikti darbus ■ Atlikti ir suprojektuoti darbus

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Viešųjų pirkimų tarnybos duomenis

Pagal pateiktus duomenis (žr. 2 priedą), 2006–2011 m. vykdytų papildomų viešųjų pirkimų statybų srityje vertė sudarė – **398 mln. Lt**. Kaip jie pagal sudarytų sutarčių vertę pasiskirstė nurodytu laikotarpiu, pateikta 7 pav.

7 pav. Viešųjų pirkimų vertė pagal 2006–2011 m. sudarytas viešųjų pirkimų sutartis statybų srityje (tūkst. Lt)

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Viešųjų pirkimų tarnybos duomenis

Viešojo pirkimo–pardavimo sutarčių kainos ir kainodaros taisyklių nustatymo metodikoje numatyta, kad, įvertinusi perkamų darbų pobūdį, nenumatytų aplinkybių atsiradimo vykdant darbus riziką, perkančioji organizacija sutartyje gali numatyti, kad esant būtinybei pagal pirminę sutartį įsigis papildomų darbų²⁰, o papildomų darbų būtinumas būtų pagrįstas dokumentais ir raštu suderintas su perkančiąja organizacija²¹.

Metodikoje taip pat nurodyta, kad, jei perkančioji organizacija darbus įsigyja pagal projektą ir apskaičiavusi papildomų darbų sąmatą nustato, kad sutarties kaina kartu su papildomais darbais viršys statinio statybos skaičiuojamąją kainą, papildomiems darbams įsigyti turi būti vykdomas atskiras pirkimas, o jei perkančioji organizacija planuoja įsigyti papildomus darbus iš to paties tiekėjo, tai, vadovaujantis Viešųjų pirkimų įstatymu, darbus įsigyja ne didesniais įkainiais nei buvo numatyti sutartyje su tuo tiekėju, išskyrus tuos atvejus, kai pasikeitė rinkos kainos. Galimybė įsigyti papildomus darbus turi būti nurodoma pirkimo dokumentuose ir pirminėje sutartyje.²²

Iš pateiktų duomenų (3 priedas) matyti, kad 2006–2011 m. laikotarpiu papildomai vykdytų viešųjų pirkimų statybų srityje skaičius (820) sudarė **13,3 proc.** bendro pagrindinių viešųjų pirkimų skaičiaus (6185), o papildomai vykdytų viešųjų pirkimų vertė (398 031,2 tūkst. Lt) sudarė **12,9**

²⁰ Papildomi darbai – sutartyje nenumatyti, tačiau tiesiogiai su sutartyje numatytais darbais susiję ir būtini sutarčiai įvykdyti (užbaigti), darbai.

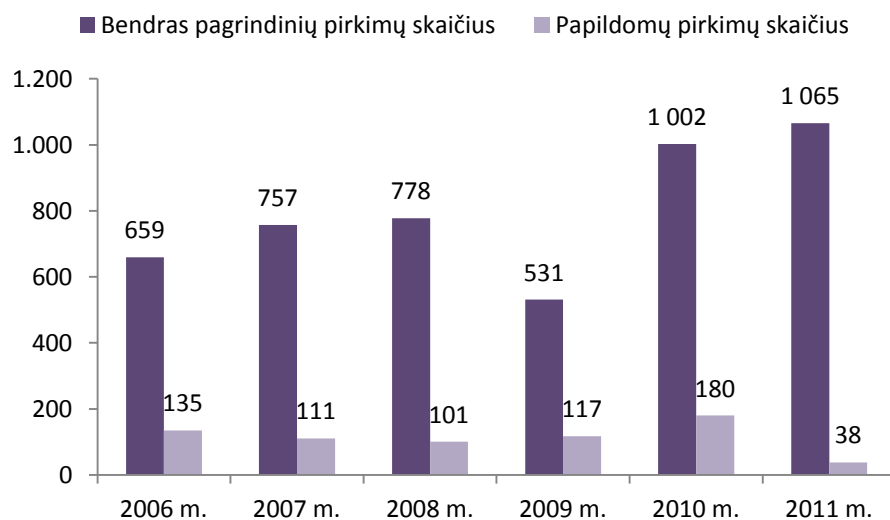
²¹ Viešųjų pirkimų tarnybos direktoriaus 2011-08-01 įsakymas Nr. 1S-105, 27 p.

²² Ten pat, 30 p.

proc. bendros pradinių viešųjų pirkimų, kuriems buvo vykdyti papildomi pirkimai, vertės (3 081 470,2 tūkst. Lt).

Vykdytų viešųjų pirkimų apimtys pagal sudarytų sutarčių skaičių, vertinant perkamų darbų tipą, kai buvo perkami tik statybos darbai (atlikti darbus), pateiktos 8 pav.

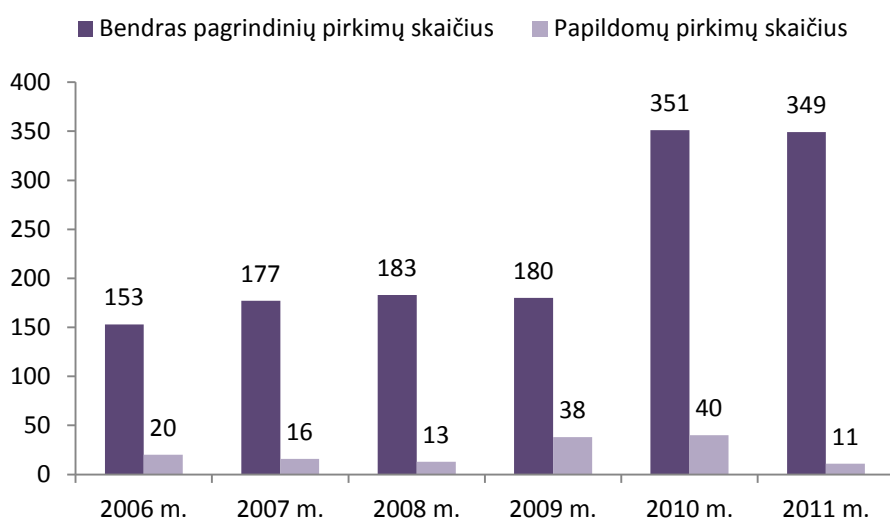
8 pav. 2006–2011 m. sudarytų viešųjų pirkimų sutarčių skaičius, kai buvo perkami tik statybos darbai

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Viešųjų pirkimų tarnybos duomenis

Vykdytų viešųjų pirkimų apimtys pagal sudarytų sutarčių skaičių, vertinant perkamų darbų tipą, kai buvo perkami statybos darbai kartu su projektavimo paslaugomis (atlikti ir suprojektuoti darbus), pateiktos 9 pav.

9 pav. 2006–2011 m. sudarytų viešųjų pirkimų sutarčių skaičius, kai buvo perkami statybos darbai kartu su projektavimo paslaugomis

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Viešųjų pirkimų tarnybos duomenis

Valstybės kontrolės atliktų finansinių (teisėtumo) auditų metu vertinant statybos darbų pirkimus pastebėta, kad statybos projektų įgyvendinimo metu papildomi darbų pirkimai atsiranda dėl šių priežasčių:

1. Statinio projekto trūkumų;
2. Fizinės sąlygos (dėl aplinkybių, kurių nebuvo galima numatyti);
3. Užsakovo pageidavimai.

Galima būtų išskirti papildomus darbų pirkimus, kurie atsiranda dėl parengto statinio projekto trūkumų ir užsakovo pageidavimų.

Pagal galiojančius teisės aktus, projekto vadovas pasirašydamas statinio projektą prisiima atsakomybę, kad statinio projektas atitinka įstatymų, kitų teisės aktų, statinio projekto rengimo dokumentų, normatyvinių statybos techninių dokumentų ir normatyvinių statinio saugos ir paskirties dokumentų nuostatas²³.

Taip pat pagal galiojančius teisės aktus²⁴ statinio projektui yra privaloma atlikti statinio projekto ekspertizę. Ekspertizės vadovas, atlikus statinio projekto ekspertizę, pasirašydamas ekspertizės aktą savo parašu patvirtina ekspertizės akte pateiktą statinio projekto (projekto dalies) patikrinimo ir įvertinimo rezultatų teisėtumą bei pagrįstumą²⁵.

Valstybės kontrolės finansinių (teisėtumo) auditų atlikimo metu pastebėta, kad statytojui (užsakovui) pateiktame statinio projekte projekto rengėjo būna nurodyta, kad jis parengtas nustatyta tvarka ir atitinka teisės aktuose nustatytus reikalavimus. Pateiktam statinio projektui būna atlikta ir projekto ekspertizė, kurios akte taip pat nurodyta, kad projektas atitinka teisės aktais nustatytus reikalavimus bei jį galima tvirtinti. Tačiau projekto įgyvendinimo metu statytojui (užsakovui) atsiranda būtinybė pirkti papildomus darbus, kurių priežastis – trūkumai techniniame projekte.

Pavyzdys

Sanglaudos fondo projektas Nr. 2004/LT/16/C/PT/003 „IX B transporto koridoriaus plėtra 2004–2006 m.“. Jį įgyvendinant papildomų darbų pirkimų priežastimi dažniausia buvo įvardijami statinio projekto trūkumai.

Projekto vadovas pasirašydamas statinio projektą, o ekspertizės vadovas – ekspertizės aktą, ne visada užtikrina, kad statinio projekto sprendiniai atitinka įstatymų, kitų teisės aktų, statinio projekto rengimo dokumentų, normatyvinių statybos techninių ir normatyvinių statinio saugos bei paskirties dokumentų reikalavimus. Todėl dėl statinio projekto trūkumų, statybos projekto įgyvendinimo metu atsiranda papildomi darbų pirkimai.

²³ Statybos techninis reglamentas STR 1.05.06:2010 „Statinio projektavimas“, 1 priedas, 2.9. p.

²⁴ Statybos techninis reglamentas STR 1.06.03:2002 „Statinio projekto ekspertizė ir statinio ekspertizė“

²⁵ Ten pat, 74 p.

Valstybės kontrolė 2011 m. atlikdama valstybinį auditą „Statybos srities specialistų ir įmonių atestavimas“ atliko draudimo paslaugų statybos pramonėje vertinimą ir nustatė, kad Lietuvoje šiuo metu galiojantys projektuotojo ir rangovo civilinės atsakomybės draudimai neapdraudžia atsakomybės už užsakovui padarytą žalą dėl statinio projektavimo ar rangos klaidų, todėl užsakovas šiais draudimais negauna jokių garantijų dėl atliekamų statybos darbų kokybės. Tačiau taip pat reikėtų atkreipti dėmesį, kad teisės aktais nenustatyta ir statinio projekto ekspertizę atliekančio subjekto civilinė atsakomybė dėl darbų kokybės, t.y. ekspertizės metu praleistų statinio projekte padarytų klaidų.

Valstybės kontrolei finansinių (teisėtumo) auditų atlikimo metu vertinant statybos darbų pirkimus taip pat pastebėta, kad pasitaiko atveju, kai statytojas (užsakovas) sutarčių vykdymo metu dėl nepagrįstų priežasčių nusprendžia keisti Techniniame projekte numatytus sprendinius, medžiagų ir gaminių technines specifikacijas. Tokiu būdu atsiranda papildomų darbų pirkimo būtinybė, kas tiesiogiai daro įtaką projekto įgyvendinimo išlaidoms. Kadangi papildomi darbai beveik visais pastebėtais atvejais buvo perkami neskelbiamų derybų būdu, todėl yra rizika, kad šie darbai gali būti perkami didesnėmis kainomis nei šiuos darbus statytojas (užsakovas) įsigytų pagrindinio pirkimo metu. Remiantis Viešųjų pirkimų įstatymu²⁶, pirkimo sutarties sąlygos sutarties galiojimo laikotarpiu gali būti keičiamos tik tuomet, kai yra gautas Viešųjų pirkimų tarnybos sutikimas. Valstybės kontrolės 2008–2011 metais atliktų finansinių (teisėtumo) auditų metu pastebėta, kad tokiu atveju perkančioji organizacija sutikimo keisti pirkimo sutarties sąlygas dažniausiai nėra gavusi.

Pavyzdys

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos administracinio pastato J. Lelevelio g. 6/Gedimino pr. 19 Vilniuje, rekonstrukcija. Rangovas pagal pasirašytą 2006 m. spalio 26 d statybos rangos sutartį Nr. 8P-504, kurios vertė 21 985 931 Lt su PVM, turėjo atlikti darbus Užsakovui patikėjimo teise valdomame objekte, esančiame J. Lelevelio g. 6 ir Gedimino pr. 19 Vilniuje. Statinio rekonstrukcijos metu be būtinos bei aiškiai suprantamos priežasties Užsakovas pakeitė nuomonę dėl jau rekonstruojamo pastato projektinių sprendimų. Todėl visi darbai, kurių vertė 27 479 251,24 Lt su PVM, buvo atlikti viename objekte, esančiame J. Lelevelio g. 6.

Statytojui (užsakovui) sutarties galiojimo laikotarpiu nusprendus pakeisti sutarties sąlygas, atsiranda papildomų darbų pirkimo būtinybė. Tokiu atveju kyla rizika, kad papildomi darbai gali būti įsigijami didesnėmis kainomis nei pradinio pirkimo metu ir todėl projekto įgyvendinimui skirtos lėšos gali būti panaudotos neracionaliai.

²⁶ Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymas, 1996-08-13 Nr. I-1491, 18 str. 8 d.

IŠVADOS IR PASIŪLYMAI

Išvados

1. Dėl nekokybiškai paruoštų pirkimo sąlygų (netinkamai parengtas statinio projektas, darbų kiekių žiniaraščiuose praleisti darbai ir pan.), darbų vykdymo metu prireikus atlikti papildomus darbus, statytojas (užsakovas) būna priverstas atlikti papildomų darbų viešuosius pirkimus, dėl to ilgėja projekto vykdymo laikas ir didėja projekto sąnaudos.

2. Perkančiosios organizacijos ne visada turi kvalifikuotų specialistų, kurie galėtų administruoti statybos projektus nuo investicinio projekto parengimo iki objekto pripažinimo tinkamu naudoti, todėl tinkamai negali kontroliuoti dalies pagrindinių statybos techninės veiklos sričių – statinio projektavimo, statinio projekto ekspertizės, taip pat ir statybos darbų pirkimo proceso. Todėl atsiranda trūkumų techniniame projekte ir būtinybė pirkti papildomus darbus.

3. Valstybės kontrolės finansinių (teisėtumo) auditų metu nustatyta, kad statybos metu papildomų darbų atsiradimą dažniausia lemia trūkumai techniniame projekte, nors techninio projekto ir projekto ekspertizės vadovų yra patvirtinta, kad jis parengtas vadovaujantis galiojančiomis teisės normomis, atitinka visus teisės aktų, normatyvinių statybos techninių dokumentų reikalavimus.

4. Lietuvoje galiojantys privalomi projektuotojo ir rangovo civilinės atsakomybės draudimai neapdraudžia atsakomybės už užsakovui padarytą žalą dėl statinio projektavimo ar rangos klaidų, todėl užsakovas negauna garantijų dėl netinkamai atliktų statybos proceso darbų taisymo išlaidų kompensavimo.

5. Statytojui (užsakovui) sutarties galiojimo laikotarpiu nusprendus pakeisti sutarties sąlygas, atsiranda nepagrįstų papildomų darbų poreikio rizika, todėl projekto įgyvendinimui skirtos lėšos gali būti panaudotos neracionaliai.

Pasiūlymai

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai, Viešųjų pirkimų tarnybai:

1. Teisės aktuose nustatyti, kad perkančiosios organizacijos, siekdamos kokybiškai atlikti pirkimus ir įgyvendinti sutartį, pirkimo dokumentuose nurodytą kompetentingą atstovą, kuris kontroliuotų pagrindines statybos techninės veiklos sritis.

2. Teisės aktuose nustatyti privalomųjų statybų srities subjektų civilinės atsakomybės draudimų ribas, kad pastarieji apimtų ir statybų srities subjektų profesinės veiklos metu padarytą žalą (nuostolius) statytojui (užsakovui).

Informacinių sistemų ir infrastruktūros audito
departamento direktorius

Dainius Jakimavičius

Infrastruktūros audito skyriaus vedėjas

Algimantas Sorakas

PRIEDAI

Apžvalgos
„Statybos darbų pirkimai“
1 priedas

Vartojamos sąvokos

Apžvalgoje vartojamos sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos statybos įstatyme ir kituose normatyviniuose statybos techniniuose dokumentuose apibrėžiamas sąvokas.

Statytojas (užsakovas) – Lietuvos ar užsienio valstybės fizinis ar juridinis asmuo, kuris investuoja lėšas į statybą ir kartu atlieka užsakovo funkcijas (ar jas paveda atlikti kitam fiziniam ar juridiniam asmeniui).

Statyba – veikla, kurios tikslas – pastatyti (sumontuoti, nutiesti) naują, rekonstruoti, remontuoti ar griauti esamą statinį. Ši sąvoka taip pat apima kultūros paveldo statinių tvarkomuosius statybos darbus ar statinių statybą kultūros paveldo objektų teritorijose.

Statinys – pastatas arba inžinerinis statinys, turintis laikančiąsias konstrukcijas, kurios visos (ar jų dalis) sumontuotos statybos vietoje atliekant statybos darbus, ir kuris yra nekilnojamas daiktas.

Statybos darbai – visi darbai, atliekami statant arba griauinant statinį (žemės kasimo, mūrijimo, betonavimo, montavimo, pamatų ir stogų įrengimo, stalių, apdailos, įrenginių paleidimo ir derinimo). Statybos darbai skirstomi į bendruosius (žemės darbai, statybinių konstrukcijų statybos ir montavimo darbai) ir specialiuosius (kiti statybos darbai). Specialiųjų darbų rūšys nustatomos normatyviniuose statybos techniniuose dokumentuose.

Statinio projektas – normatyvinių statybos techninių dokumentų nustatytos sudėties dokumentų, kuriuose pateikiami statytojo sumanyto statinio sprendiniai (aiškinamoji dalis, projekto dalys, skaičiavimai, brėžiniai), skirtų statinio statybai įteisinti ir vykdyti, visuma.

Statinio techninis projektas (toliau – Techninis projektas) – Projekto pirmasis ir pagrindinis etapas, kurio sprendiniai detalizuojami darbo projekte. Techninis projektas rengiamas kaip vientisas dokumentas, nustatantis projektuojamo statinio esminius, funkcinius (paskirties), architektūros (estetinius), technologijos, techninius, ekonominius, kokybės reikalavimus, kitus jo rodiklius ir charakteristikas.

Statinio darbo projektas (toliau – Darbo projektas) – Projekto antrasis etapas, Techninio projekto tęsą, kuriame detalizuojami Techninio projekto sprendiniai ir pagal kurį atliekami statybos darbai. Darbo projektas gali būti rengiamas kaip vientisas dokumentas vienu metu arba atskirais

sprendinių dokumentais (iš anksto parengus sprendinius, būtinus statinio statybai pradėti, o kitus – statybos metu).

Statinio techninis darbo projektas (toliau – Techninis darbo projektas) – Projektas, apjungiantis Techninį projektą ir Darbo projektą.

Supaprastintas statinio projektas (paprastojo remonto projektas, supaprastintas statybos projektas, supaprastintas rekonstravimo projektas) (toliau – Supaprastintas projektas) – sumažintos apimties Projektas.

Tipinis statinio projektas – statybos techniniuose reglamentuose nustatytos sudėties dokumentų, kuriuose pateikiami kartotinių statinių sprendiniai, visuma.

Statinio projektuotojas – fizinis asmuo, juridinis asmuo, kita užsienio organizacija, turintys šio įstatymo nustatytą teisę užsiimti statinio projektavimu.

Statinio projekto rengėjas – architektas ar statybos inžinierius, kuris vienas rengia statinio projektą ir yra šio statinio projekto vadovas arba rengia konkretaus statinio projektą, vadovaujamas kito šio projekto vadovo. Statinio projekto rengėju gali būti projekto vadovo vadovaujama fizinių asmenų grupė, sudaryta iš projekto dalių vadovų, kitų architektų ir statybos inžinierių.

Statinio projekto vadovas – architektas ar statybos inžinierius, kuris, atstovaudamas statytojo interesams, normatyvinių statybos techninių dokumentų nustatyta tvarka organizuoja statinio projekto rengimą, koordinuoja statinio projekto dalių sprendinius bei statinio projekto dalių vadovų veiklą, prižiūri ir atsako, kad statinio projekte būtų įgyvendinti įstatymų, kitų teisės aktų, normatyvinių statybos techninių dokumentų ir normatyvinių statinio saugos ir paskirties dokumentų, privalomųjų statinio projekto rengimo dokumentų reikalavimai.

Statinio projekto ekspertizė – įvertinimas, kaip statinio projekte įgyvendinti Statybos įstatyme nurodyti esminiai statinio reikalavimai, taip pat kitų įstatymų ir teisės aktų, normatyvinių statybos techninių dokumentų bei privalomųjų statinio projekto rengimo dokumentų reikalavimai.

Statinio projekto vykdymo priežiūra – statytojo (užsakovo) organizuota projektuotojo atliekama statybos priežiūra, kurios tikslas – kontroliuoti, kad statinys būtų statomas pagal statinio projektą ir kad būtų įgyvendinta projekte sukurta statinio architektūra. Statinio projekto dalies vykdymo priežiūra yra statinio projekto vykdymo priežiūros dalis.

Statinio statybos techninė priežiūra – statytojo (užsakovo) organizuota statinio statybos priežiūra, kurios tikslas – kontroliuoti, ar statinys statomas pagal statinio projektą, statybos rangos sutarties (kai statyba vykdoma rangos būdu), įstatymų, kitų teisės aktų, taip pat normatyvinių statybos techninių dokumentų, normatyvinių statinio saugos ir paskirties dokumentų reikalavimus.

Statinio statybos techninis prižiūrėtojas – architektas ar statybos inžinierius, kuris, atstovaudamas statytojui (užsakovui), vadovauja konkretaus statinio statybos techninei priežiūrai, atlieka statinio statybos (bendrųjų statybos darbų) bendrosios techninės priežiūros vadovo funkcijas,

koordinuoja specialiąją statinio statybos priežiūrą, jos vadovų veiklą ir pagal kompetenciją atsako už pastatyto statinio normatyvinę kokybę.

Statinio projekto valdytojas – fizinis asmuo, juridinis asmuo, kita užsienio organizacija, veikiantis (veikianti) kaip įgaliotojo – statytojo (užsakovo) įgaliotinis, valdantis statinio projektavimą, organizuojantis statinio projektavimo ir su juo susijusių kitų statybos techninės veiklos pagrindinių sričių darbus, kuriuos atlieka jo samdytas šią teisę turintis fizinis asmuo, juridinis asmuo, kita užsienio organizacija.

Statinio statybos valdytojas – fizinis asmuo, juridinis asmuo, kita užsienio organizacija, veikiantys kaip įgaliotojo – statytojo (užsakovo) įgaliotinis, valdantis statinio statybą, organizuojantis statinio statybos ir su ja susijusių kitų statybos techninės veiklos pagrindinių sričių darbus, kuriuos atlieka jo samdytas šią teisę turintis fizinis asmuo, juridinis asmuo, kita užsienio organizacija.

Apžvalgos
„Statybos darbų pirkimai“
2 priedas

Duomenys apie 2006-2011 m. Lietuvoje vykdytus viešuosius pirkimus statybų srityje pagal sudarytas sutartis (be mažos vertės pirkimų)

Metai	Bendras pagrindinių pirkimų skaičius	Bendra pagrindinių pirkimų vertė, tūkst. Lt	Papildomų pirkimų skaičius	Papildomų pirkimų vertė, tūkst. Lt
Pagal sudarytas sutartis				
2006	812	3 851 414,0	155	66 885,6
2007	934	4 915 914,9	127	116 346,5
2008	961	4 628 097,9	114	73 023,6
2009	711	3 370 438,1	155	85 579,3
2010	1.353	4 078 680,2	220	50 868,2
2011	1.414	4 703 990,6	49	5 327,9
Iš viso:	6.185	25 548 535,6	820	398 031,2
Viešieji pirkimai statybų srityje pagal darbų atlikimą				
Atlikti darbus				
2006	659	3 281 644,2	135	61 584,0
2007	757	3 890 232,0	111	105 408,9
2008	778	3 110 847,9	101	70 097,5
2009	531	1 792 180,2	117	52 541,0
2010	1.002	2 724 815,4	180	41 487,2
2011	1.065	3 619 011,1	38	3 924,5
Iš viso:	4 792	18 418 730,7	682	335 043,2
Atlikti ir suprojektuoti darbus				
2006	153	569 769,8	20	5 301,6
2007	177	1 025 682,9	16	10 937,7
2008	183	1 517 250,0	13	2 926,1
2009	180	1 578 257,9	38	33 038,3
2010	351	1 353 864,8	40	9 381,0
2011	349	1 084 979,5	11	1 403,4
Iš viso:	1 393	7 129 804,9	138	62 988,0
Iš viso:	6 185	25 548 535,6	820	398 031,2

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Viešųjų pirkimų tarnybos duomenis

Pastaba: „Pagal sudarytas sutartis“ informacija atitinkamiems metams pateikta pagal konkrečiais metais sudarytas viešųjų pirkimų sutartis.

Apžvalgos
„Statybos darbų pirkimai“
3 priedas

Duomenys apie 2006–2011 m. Lietuvoje vykdytus viešuosius pirkimus statybų srityje, kuriems buvo arba nebuvo vykdomi papildomi pirkimai (be mažos vertės pirkimų)

Metai	Bendras pagrindinių pirkimų skaičius	Bendra pagrindinių pirkimų vertė, tūkst. Lt	Papildomų pirkimų skaičius	Papildomų pirkimų vertė, tūkst. Lt
Pagal sudarytas sutartis				
2006	812	3 851 414,0	155	66 885,6
2007	934	4 915 914,9	127	116 346,5
2008	961	4 628 097,9	114	73 023,6
2009	711	3 370 438,1	155	85 579,3
2010	1353	4 078 680,2	220	50 868,2
2011	1414	4 703 990,6	49	5 327,9
Iš viso:	6185	25 548 535,6	820	398 031,2
Viešieji pirkimai statybų srityje pagal papildomų darbų atlikimą				
Papildomi pirkimai nebuvo vykdomi				
2006	694	3 340 956,6	-	-
2007	836	4 382 599,0	-	-
2008	868	4 208 696,4	-	-
2009	603	2 304 061,8	-	-
2010	1 191	3 575 748,2	-	-
2011	1 371	4 655 003,5	-	-
Viso:	5 563	22 467 065,5	-	-
Papildomi pirkimai buvo vykdomi				
2006	118	510 457,4	155	66 885,6
2007	98	533 315,9	127	116 346,5
2008	93	419 401,5	114	73 023,6
2009	108	1 066 376,4	155	85 579,3
2010	162	502 932,0	220	50 868,2
2011	43	48 987,0	49	5 327,9
Viso:	622	3 081 470,2	820	398 031,2
Iš viso:	6 185	25 548 535,6	820	398 031,2

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Viešųjų pirkimų tarnybos duomenis

Apžvalgos
„Statybos darbų pirkimai“
4 priedas

Duomenys apie 2006–2011 m. Lietuvoje vykdytus viešuosius pirkimus statybų srityje pagal pasiūlymo vertinimo kriterijų (be mažos vertės pirkimų)

Metai	Bendras pagrindinių pirkimų skaičius	Bendra pagrindinių pirkimų vertė, tūkst. Lt	Papildomų pirkimų skaičius	Papildomų pirkimų vertė, tūkst. Lt
Pagal sudarytas sutartis				
Ekonominio naudingumo vertinimo kriterijus				
2006	8	152 518,8	0	0
2007	14	111 987,3	0	0
2008	16	337 218,4	1	24,3
2009	71	602 729,1	18	8 142,1
2010	106	948 193,1	17	5 588,7
2011	29	179 896,4	1	3,9
Iš viso:	244	2 332 543,1	37	13 759,0
Mažiausios kainos vertinimo kriterijus				
2006	804	3 698 895,2	155	66 885,6
2007	920	4 803 927,6	127	116 346,5
2008	945	4 290 879,5	113	72 999,3
2009	640	2 767 709,1	137	77 437,2
2010	1 247	3 130 487,1	203	45 279,6
2011	1 385	4 524 094,1	48	5 323,9
Iš viso:	5 941	23 215 992,6	783	384 272,2
Iš viso:	6 185	25 548 535,6	820	398 031,2

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Viešųjų pirkimų duomenis